

نقش دوچرخه در ترافیک شهری اهواز

علی اکبری مطلق^۱، فاطمه امیدی بیرگانی^۲

۱- فوق لیسانس عمران- راه و ترابری، سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای

۲- لیسانس مکانیک- جامدات، دانشگاه شهید چمران اهواز

aliam394@gmail.com

خلاصه

شهر اهواز با حجم بالا و تراکم زیاد جمعیت به عنوان یکی از کلان شهرهای ایران محسوب می‌شود که در صدد است تا با راه‌اندازی مترو (در آینده نزدیک) و دوچرخه سواری، ترافیک شهری و مشکلات ناشی از آن را کاهش دهد. هدف از این تحقیق، بررسی رابطه ایجاد مسیرهای ویژه دوچرخه سواری و کاهش حجم ترافیک شهری در بافت شهری اهواز می‌باشد. این تحقیق بر این فرضیه استوار است که بین میزان استفاده از دوچرخه و کاهش حجم ترافیک رابطه مستقیم وجود دارد. برای بررسی این فرضیه از تحلیل‌های آماری و تحلیل‌های شبکه‌ای به واسطه نقشه‌های GIS استفاده شده است. نتیجه حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که افزایش دوچرخه سواری در کاهش حجم ترافیک مؤثر است و عوامل دیگری همچون مسیرهای ویژه دوچرخه سواری نیز نقش مهمی در این کاهش ترافیک خواهند داشت. مهمترین نتایج اجرای این طرح در شهر اهواز عبارتند از: کاهش ترافیک سنگین سطح شهر، آلودگی هوا و تصادفات شهری.

کلمات کلیدی: دوچرخه، ترافیک شهری، مسیرهای ویژه دوچرخه، GIS

۱. مقدمه

به نسبت میزان رشد تکنولوژی، از فعالیت‌های عضلانی بشر کاسته شده و زندگی ماشینی و شهری باعث شده است که توجه به ورزش و فعالیت در بین انسان‌ها کم شود. ماشین می‌رود که از خانه تا محیط کار، انجام کلیه کارهای جسمی را بر عهده گیرد، قوای عضلانی به مرور تحلیل می‌رود و فشارهای عصبی زندگی ماشینی، قوای روانی را تحت فشار قرار می‌دهند. جوامع ماشین زده، خسته می‌شوند و افراد خود را شدیداً در معرض انواع آسیب‌های فردی و اجتماعی قرار می‌دهند. از سویی آلودگی تولید شده توسط ماشین‌ها و صنایع مختلف، نه تنها بر روی زندگی انسان‌ها بلکه بر روی زندگی تمام موجودات و آینده زمین نیز تأثیر منفی گذاشته است. به همین علت در سال‌های اخیر سلامت جسمی و روحی اقشار مختلف جامعه با انواع بیماری‌های تنفسی، قلبی، گوارشی، پوستی و روانی و به دنبال آنها افسردگی مورد تهدید قرار گرفته است. استفاده بی رویه از وسایط نقلیه با سوخت‌های فسیلی هم نه تنها موجبات کاهش ذخایر زیرزمینی و هدر رفتن بودجه قابل ملاحظه‌ای از کشور را فراهم می‌آورد بلکه اثرات سوء بسیار مخرب و زیانبار و گاهاً جبران ناپذیری را برای جامعه و افراد آن دارد [۱].

جوامع مختلف راه‌های زیادی را برای مقابله با بحران‌های ذکر شده در نظر گرفتند تا بتوانند جامعه‌ای سالم و آینده‌ای روشن داشته باشند. شماری از این فعالیت‌ها عبارتند از: روی آوردن به ورزش‌های همگانی در مقوله سلامتی جامعه، استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی، تولید خودروهای مدرن با مصرف انرژی کم و به عبارتی حمل و نقل پاک در صنعت حمل و نقل، توسعه فرهنگ استفاده از انرژی‌های پاک و تجدیدشونده نظیر انرژی باد و خورشید در بخش صنایع و ... به این ترتیب دوچرخه، این شاهکار دانش فیزیک، به عنوان وسیله‌ای که با تبدیل قدرت عضلانی افراد به انرژی جنبشی و به حرکت درآوردن چرخ‌ها از بیشترین کارایی انرژی در مقایسه با هر وسیله دیگری که تاکنون ساخته شده برخوردار است، مورد امان نظر بیشتری قرار گرفته و جای خود را در میان مردم باز کرده؛ چرا که دوچرخه تنها وسیله نقلیه‌ای است که بدون داشتن آلودگی هوا و آلودگی صوتی می‌تواند ورزش مناسب، سالم و کم هزینه‌ای نیز به شمار آید. زمانی که به مسائل ناشی از ترافیک، آلودگی هوا، تردد ماشینی افراد از نقطه‌ای به نقطه دیگر و عدم تحرک و جنبش آنها می‌اندیشیم، باید پذیرفت که یکی از راه‌هایی که سودمند و مقرون به صرفه به نظر می‌رسد، استفاده از دوچرخه به عنوان وسیله نقلیه راحت و ورزشی شاد، بدنساز و سرگرم کننده، مطلوب و مؤثر است. پس ضروری است دوچرخه سواری و فرهنگ استفاده از آن

^۱ کارشناس مسئول سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای

^۲ مشاور جوان استانداری خوزستان